

Miljøministeriet
Naturstyrelsen

Natura 2000-plan 2010-2015

Øvre Mølleådal, Fure Sø og Frederiksdal Skov

Natura 2000-område nr. 139
Habitatområde H123
Fuglebeskyttelsesområde F109

Kolofon

Titel:

Natura 2000-plan 2010-2015.
Øvre Mølleådal, Furesø og Frederiksdal Skov
Natura 2000-område nr. 139
Habitatområde H123
Fuglebeskyttelsesområde F109

Emneord:

Habitatdirektivet, Miljømålsloven, målsætninger, indsatsprogram, Natura 2000-planer, H122, F109

Udgiver:

Miljøministeriet, Naturstyrelsen

Ansvarlig institution:

Naturstyrelsen
Ny Østergade 7-11
4000 Roskilde
www.naturstyrelsen.dk

Copyright:

Naturstyrelsen, Miljøministeriet
Kort- og Matrikelstyrelsen

Sprog:

Dansk

År:

2011

ISBE nr.

978-87-7091-355-3

ISBN nr.

978-87-7091-356-0

Dato:

1. december 2011

Forsidefoto: Vaserne

Fotograf: Mogens Holmen, Naturstyrelsen, Roskilde

Resume:

Natura 2000-plan for Øvre Mølleådal, Furesø og Frederiksdal Skov (nr. 139). Natura 2000-planen skal sikre gunstig bevaringsstatus for områdets udpegede arter og naturtyper. Området og truslerne mod de udpegede naturtyper og arter beskrives, og der fastlægges målsætninger og indsatser for naturtyperne og arterne. Der foretages en strategisk miljøvurdering af planen.

Må citeres med kildeangivelse

Indhold

Forord	4
Natura 2000-planlægning.....	5
<i>Natura 2000-planen er bindende for myndighederne</i>	<i>5</i>
Områdebeskrivelse	6
Trusler mod områdets naturværdier.....	10
Igangværende pleje og genopretning	12
Tilstand og bevaringsstatus/prognose	14
<i>Vurdering af tilstand</i>	<i>15</i>
<i>Vurdering af bevaringsstatus/prognose.....</i>	<i>18</i>
Målsætning	20
<i>Overordnet målsætning for Natura 2000-området</i>	<i>21</i>
<i>Konkrete målsætninger for naturtyper og arter.....</i>	<i>21</i>
<i>Modstridende interesser</i>	<i>22</i>
Indsatsprogram	23
<i>Generelle retningslinjer</i>	<i>24</i>
<i>Konkrete retningslinjer.....</i>	<i>24</i>
<i>Forslag til mulige virkemidler</i>	<i>25</i>
Sammenhæng og synergi med vandplan	25
Strategisk miljøvurdering	26
Bilag 1. Kort over Natura 2000-områdets placering og afgrænsning....	27
Bilag 2. Opsummering af Natura 2000-planen og mulige virkemidler ..	28
Bilag 3. Væsentlige naturforvaltningsmæssige opgaver.....	29
Bilag 4. Miljørapport for Natura 2000-planen.....	32

Foto: Claus Bjørn Larsen

Danmarks VIP-natur får egen bodyguard

Hvad har Skagens Gren, Silkeborgskovene og det Sydfynske Øhav til fælles? Eller klokkefrøen, fiskeørnen og gråsælen? De er alle en del af Danmarks særligt værdifulde natur, som vi er forpligtet til at passe godt på. Det samme gælder strandengen, højmosen og boblerevet. Natura 2000-områderne er et netværk af naturområder i EU, der indeholder særligt værdifuld natur set i et europæisk perspektiv. Natura 2000 skal sørge for, at alle 27 EU-lande drager omsorg for egne truede dyr, planter og natur.

Danmark har i alt 246 Natura 2000-områder. Hvert område får nu sin helt egen naturplan, der skal fungere som bodyguard. Det er i alt for mange år gået tilbage for naturens mangfoldighed. Nu skal planerne sørge for, at staten, kommuner og lodsejere drager omsorg for de naturtyper og plante- og dyrearter, der er truede sårbare eller sjældne i EU.

Ny natur på vej

Naturplanerne er den hidtil største naturindsats, der nogensinde er sat i værk i Danmark. Budgettet er ca. 1,8 mia. kroner og vil i stor udstrækning blive finansieret af EU's landdistriktsmidler. Den planlagte indsats dækker ca. 1.600 km², hvoraf de 40 km² er ny natur.

Der er planlagt hundredvis af nye vandhuller, som vil sikre levesteder for padder som klokkefrøen og vandsalamanderen. 200 km² løvskov skal beskyttes mod rydning, og flere hule, gamle og døde træer vil give levesteder for svampe, flagermus og insekter. Fiskeri på havet skal reguleres, så de unikke danske boblerev sikres mod at blive ødelagt af fiskeredskeer, og danske højmoser skal igen have mulighed for at få det bedre. Lige nu er de truet af udtørring og tilgroning. Med naturplanerne skal der ryddes krat og buske og gives bedre og mere naturlige vandforhold.

Tilbagegangen stoppes

Som ny miljøminister er jeg glad for, at vi nu har en plan for at stoppe naturens tilbagegang i Natura 2000-områderne. Der må ikke ske yderligere skade på naturen. Planerne har været for længe undervejs under VK-regeringen. Natura 2000-områderne blev udpeget i årene 1998-2004, og tilbagegangen skulle være standset allerede sidste år.

Danmarks nye SRSF-regering vil føre en mere aktiv og fremsynet naturpolitik. De 246 Natura-områder har nu hver en bodyguard, mens regeringen laver en plan for hele Danmark. Naturplan Danmark skal sætte ambitiøse mål – ikke blot for den natur som findes i Natura 2000-områderne, men for hele den danske natur.

Lad os så komme i gang !

Med venlig hilsen
miljøminister Ida Auken

Natura 2000-planlægning

EU's Natura 2000-direktiver (Fuglebeskyttelses- og Habitatdirektiverne) forpligter Danmark til at gøre den nødvendige indsats for at sikre eller genoprette en række sjældne, truede eller karakteristiske naturtyper og arter. Gennem en målrettet indsats i de udpegede Natura 2000-områder bidrager Danmark til at sikre den europæiske natur og dens mangfoldighed.

Med henblik på at prioritere den nødvendige indsats udarbejder Naturstyrelsen en Natura 2000-plan, der dækker hvert af de udpegede beskyttelsesområder. Natura 2000-planen er en sammenfattende plan, som både indeholder Natura 2000-skovplan for de skovbevoksede fredskovpligtige arealer og Natura 2000-plan for øvrige områder samt arter.

Planen omfatter "udpegningsgrundlaget", dvs. de naturtyper og arter, som området er udpeget for. Natura 2000-planens indhold er vist i figur 1.

Natura 2000-planen er bindende for myndighederne

Natura 2000-planen er bindende, således at alle myndigheder i deres arealdrift, naturforvaltning eller ved udøvelse af deres beføjelser i henhold til lovgivningen i øvrigt skal lægge Natura 2000-planen til grund. Planen er vedtaget i 2011, hvorefter kommunalbestyrelserne og Naturstyrelsen udarbejder bindende handleplaner, som skal sikre gennemførelsen af Natura 2000-planen. Direkte statslig opfølgning i form af bekendtgørelser o.l. sker dog på grundlag af Natura 2000-planen. Offentlige lodsejere kan vælge at gennemføre Natura 2000-planen direkte i deres drifts- og plejeplaner.

Natura 2000-planen tilsidesætter ikke øvrig lovgivning, og den indsats, som iværksættes for at sikre planens gennemførelse, skal have de fornødne tilladelser, dispensationer m.v. på grundlag af konsekvensvurderinger mm. Der er ikke gennemført en konsekvensvurdering i henhold til habitatdirektivets artikel 6.3 af de enkelte planer, idet der ikke i planen er taget konkret stilling til forvaltningsindsatsens præcise lokalisering eller valgt forvaltningsmetoder. Der er dog i Natura 2000-planen taget stilling til afvejning mellem modsatrettede naturinteresser i de tilfælde hvor sådanne allerede på nuværende tidspunkt i planlægningen kan forudses, og hvor en sådan afvejning er forbundet med og nødvendig for forvaltningen af området. Evt. konkrete konsekvenser af denne afvejning vil blive afklaret i forbindelse med gennemførelsen af planen og valg af virkemidler.

Natura 2000-planens målsætninger er bindende og skal desuden anvendes ved konsekvensvurdering i forbindelse med myndighedsudøvelse, jf. Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 408 af 1. maj 2007 (ændret ved bekendtgørelse nr. 1443 af 11. december 2007 med se-

Natura 2000-plan

nerede ændringer) om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

Indsatsprogrammets retningslinjer er ligeledes bindende og danner grundlag for områdets handleplan og eventuelle drifts- og plejeplaner.

Natura 2000-planen koordineres med vandplanen for hovedvandopland Øresund og bliver ligesom denne revideret hvert 6. år. De dele af Natura 2000-planen, der vedrører skovbevoksede fredskovspligtige arealer, revideres dog kun hvert 12. år.

Figur 1. Opbygning af en Natura 2000-plan

Områdebeskrivelse

Natura 2000-området har et areal på 1.987 ha og afgrænses som vist på bilag 1. Natura 2000-området består af Habitatområde nr. H123 og Fuglebeskyttelsesområde nr. F109. På Naturstyrelsens hjemmeside www.naturstyrelsen.dk samt i figur 2 og bilag 2 er der angivet hvilke naturtyper og arter, der udgør udpegningsgrundlaget for dette område.

Natura 2000-plan

Kalk-overdrev

Fotograf: Mogens Holmen

Natura 2000-området indeholder den øvre del af Mølleådalens vandløb Hestetangs Å/ Vassingerødløbet, de store søer Furesø, Farum Sø, Bastrup Sø og Buresø, adskillige moser samt løvskovene Ganløse Eged, Terkelskov og Frederiksdal Skov. Bastrup Sø er Mølleåsystemets kildesø.

Ved den vestlige ende af Farum Sø ligger Farum Sortemose. Tidligere var der i mosens åbne enge og kær, der anvendtes til græsning og høslæt; i dag er den mange steder stærkt tilgroet med pil og birk. Syd for søen ligger Sækken, der består af birke-ellesump og lysåbne moseområder med hængesæk.

Vaserne er et moseområde dannet ved Furesøens største vig, Store Kalv. Mosen består af tørvegrave, enge, rørskovsarealer og navnlig af ellesumpe iblandet birk og pil. Sumpene har bevaret et urskovsagtigt præg med træernes høje rodnet ude i vandet og mange væltede stammer.

Småsøerne, som ligger mellem Bastrup Sø og Buresø, er et særdeles fint rigkærområde med stor artsrigdom og sjældne plantearter som f.eks. melet kodriver og leverurt samt i titusindvis af maj-gøgeurt.

Natura 2000-plan

Krogenlund Mose, Småsøerne

Fotograf: Mogens Holmen

I Vaserne ligger Olsens Sø, som er en mindre sø med rimeligt klart vand og en yderst veludviklet undervandsvegetation med blandt andet blærerod og krans-tusindblad. I Buresø vokser den sjældne vandplante stor najade. Og Farum Sortemose er voksested for den sjældne tørve-viol.

Området er udpeget for at beskytte 15 naturtyper og levesteder for 7 arter.

De syv arter er skæv vindelsnegl, sump-vindelsnegl, lys skivevandkalv, stor vandsalamander, stor kærguldsmed samt fuglearterne rørhøg og plettet rørvagtel.

Fotograf: Mogens Holmen

Lys skivevandkalv

Naturtyperne er søtyperne kransnålalgesø, (3140), brunvandet sø (3160) og naturligt næringsrige søer (3150), vandløb (3260) og en række lysåbne naturtyper (bl.a. kalkoverdrev, 6210) hængesæk (7140), rigkær (7230) og kildevæld (7220). Desuden forekommer naturtypen surt overdrev (6230) i området.

I skov er skovnaturtyperne bøgeskove på muldbund (9130), bøgeskove på morbund uden kristtorn (9110), Egeskove og blandskove på mere eller mindre rig jordbund (9160), Skovbevoksede tørvemoser (91D0) samt elle- og askeskove (91E0) udpeget. Størstedelen af habi-tatområdets skovområde er statsejet. Skoven er primært ældre bøge-skov og aske/ellesumpe med høj naturværdi.

I basisanalyserne for Natura 2000-området Øvre Mølleådal, Furesø og Frederiksdal Skov findes der en mere detaljeret gennemgang af området. Se www.naturstyrelsen.dk

Figur 2. Naturtyper, andre arter og fugle, der udgør udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området

Natura 2000-området ligger i flg. kommuner: Egedal, Furesø, Rudersdal, Lyngby-Taarbæk, Allerød og Frederikssund Kommune og indenfor vandplanområdet hovedvandopland Øresund og hovedoplandet Roskilde Fjord Isefjord.

Trusler mod områdets naturværdier

I det følgende afsnit skal de oplyste trusler forstås som påvirkninger af naturtyper og arter, der er på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området. Trusler er i den forbindelse aktuelt forekommende og konkrete påvirkningsfaktorer, der enkeltvis eller i samvirkning vil kunne forhindre, at naturtyperne og arterne opnår gunstig bevaringsstatus. Det kan dog også være potentielle påvirkningsfaktorer i det omfang, at der er viden om, at påvirkningerne periodevis er forekommende i området, men aktuelt ikke er til stede. Aktuelle påvirkninger, der f.eks. reguleres internationalt eller i anden sammenhæng, og der-

Natura 2000-plan

for ikke er et anliggende for Natura 2000-planen, kan også fremgå, men vil ikke være en del af denne Natura 2000- plans indsatsprogram.

Arealreduktion/fragmentering

Arealerne med kalkoverdrev (6210), surt overdrev (6230), og rigkær (7230), er små og fragmenterede. Der er derfor risiko for at naturtyperne på sigt bliver mere artsfattige eller at arealerne bliver reducerede pga. stor randeffekt.

Næringsstofbelastning

Kvælstof fra luften overskrider laveste tålegrænse for blandt andet kalkoverdrev (6210), surt overdrev (6230) og hængesæk (7140).

Kvælstof fra luften overskrider også laveste tålegrænse for alle skovnaturtyperne. På grund af den høje andel af skovkanter og overgangszoner vurderes næringsstofbelastningen også at udgøre en trussel mod skovtyperne. Den høje ende af tålegrænse-intervallet vurderes at være overskredet i skovkanter og kan være overskredet i hele skovområder.

De store søer i området har alle været næringspåvirkede som følge af tilledning af spildevand, det er for en stor dels vedkommende afskåret. Næringsindholdet i søerne er fortsat lidt for højt - formodentlig på grund af tilledninger fra enkeltejendomme og intern belastning i søerne

Hestetangs Å/Vassingerødløbet er på størstedelen af sit forløb påvirket af spildevandsudledninger. Spildevand håndteres via vandplanplanlægningen.

Tilgroning

Store dele af overdrevene, kildevældene og rigkærene er i drift med afgræsning eller slæt. Stedvis er naturtyperne dog under betydelig omfattende tilgroning med høje urter/græsser. Kalkoverdrevene, rigkærene og hængesækkene er tilgroede med vedplanter. Næringsberigelse og rigelig forekomst af frø fra træer og buske vil fremme tilgroningen og ændre lysåben natur til skov - hvis ikke der iværksættes tiltag. Hængesæk (7140) er følsom over intensiv græsning og dyrenes tråd.

Uhensigtsmæssig hydrologi

Furesø Kommune oplyser, at vandforekomster og levestederne i natura 2000-området er påvirket af indvindingen af store mængder grundvand.

Hestetangs Å/Vassingerødløbet har aktuelt ringe sommervandføring, hvilket truer vandløbenes tilstand.

Uhensigtsmæssig drift

Intensiv skovdrift kan medføre, at skovnaturtyperne forringes eller ødelægges, f.eks. ved forstyrrelse af jordbunden. I området er der registreret mindre trusler fra intensiv skovdrift i form af jordbearbejdning i skovnaturtyperne bøg på morbund (9110) og bøg på muldbund (9130). Der er i øvrigt en utilstrækkelig beskyttelse af skovnaturtyper mod bl.a. konvertering til skovnaturtyper, der ikke er omfattet af habitatdirektivet.

Invasive arter

I naturtyperne rigkær, kalkoverdrev og surt overdrev vokser de invasive plantearter kæmpe-bjørneklo, hæk-berberis og sildig gyldenris. I skovnaturtyperne elle- og askeskov er der mindre forekomster af den invasive art kæmpe-bjørneklo. Kæmpe-bjørneklo vil på sigt kunne udgøre en trussel for denne naturtype.

Forstyrrelser

Færdsel på stierne samt sejlads og fiskeri forstyrrer og mindsker forekomsten af tilstrækkeligt uforstyrrede egnede ynglelokaliteter.

Prædation, jagt og fiskeri

I hele Mølleåsystemet er der problemer med mink. Dyrene vil kunne true den i forvejen usikre forekomst af rørhøg i området.

Igangværende pleje og genopretning

For at forbedre natur og miljø i Furesø iværksatte Frederiksborg Amt og Farum Kommune i 2003 et omfattende restaureringsprojekt med opfiskning af fredfisk og iltning af bundvandet i søen.

Link: www.furesoeprojekt.dk.

Miljøministeriet har udpeget Mølleåsystemet som et af 11 indsatsområder. Mølleåsystemet dækker 2 Natura 2000-områder, nemlig Nedre Mølleå og Øvre Mølleå. Der planlægges etablering af særdeles effektiv rensning på Renseanlæg Lundtofte og derfra tilbageførsel af noget af det rensede spildevand til Kalvemosen og videre til Furesø og den nedre del af Mølleåen for at genskabe en mere naturlig vandføring her. Derudover gennemføres der naturpleje i form af rydning af opvækst, græsning m.m. i en række områder inden for Mølleåsystemet bl.a. for at sikre arter som rosmarin-lyng og tørveviol. Der er således sket rydninger i Klevads Mose, Farum Sortemose, og Vaserne. Derudover planlægges dele af Hestetangs Å/Vassingrødløbet restaureres ved genslyngning og fjernelse af spærringer bl.a. af hensyn til bækørred, og i Rudeskov etableres en række vådområder, som bl.a. kan tilbageholde vand således, at der kan sikres en sommervandføring i Dumpedalsrenden. Yderligere påtænkes der gennemført sørestauring af Vejle Sø og Søllerød Sø. En række af projekterne støttes af LIFE-midler fra EU-Kommissionen. Tiltagene er beskrevet på <http://www.skovognatur.dk/Naturprojekter/Projekter/Hovedstaden/Molleasystemet/>

Natura 2000-plan

Et stort antal større og mindre arealer i Natura 2000-området er fredede, heraf er nogle omfattet af plejeplaner. Krogenlund Mose/Småsøerne er omfattet af en fredning, der pålægger såvel naturpleje som en fortsættelse af amtets naturovervågning som grundlag for plejen.

Størstedelen af området skove er ejet af staten. Disse skovarealer drives efter naturnære principper. Det betyder, at man i driften arbejder målrettet for at sikre et kontinuert skovdække og opretholdelsen af et godt skovklima. Derved kan foryngelse af skoven som helhed basere sig på selvsåning. Naturstyrelsen har udlagt en stor andel af de kortlagte skovnaturtypearealer, der tilhører styrelsen, som urørt skov, naturskov, græsningsskov eller arealer med plukhugstdrift (ca. 130 ha. i N139). Skovdrift i statsskovene er nærmere beskrevet i "Handlingsplan for naturnær skovdrift i statsskovene". Statsskovene er certificeret efter FSC og PEFC systemerne.

Egedal Kommune har udført bekæmpelse af invasive arter af kæmpebjørneklo og gyldenris i Sortemosen og i området mellem Kalkværksvej og Gedevassebro. Derudover har Egedal Kommune indgået nye hegningsaftaler i disse områder og foretager høslæt i Sortemosen.

Ved årsskiftet 2009/2010 har Egedal Kommune udarbejdet dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3 til at gennemføre naturpleje og fredningsnævnet har i starten af februar 2010 meddelt dispensation fra fredningsbestemmelserne. Disse myndighedstilladelser er indhentet af hensyn til at kunne udføre tiltag som kan fastholde og udvide naturtyperne rigkær (7230), kilder og væld (7220) og skovbevokset tørvemose.

Allerød Kommune sørger for at private lodsejere bekæmper kæmpebjørneklo i henhold til kommunalbestyrelsens handlingsplan.

Naturstyrelsen har udført omfattende rydninger i Klevads Mose, efterfulgt af afgræsning. Der er udført grødeskæring i strømrønden i Hestetangs Å ved Klevadshus.

Furesø Kommune har i januar 2010 gennemført plejetiltag i Farum Sortemose. Plejeprojektet indebar, at pilekrat og ny elleopvækst blev fjernet fra et rigkær/kildevæld ved Hestetangs Å syd for Grethesholm i Furesø Kommune. Lokaltiteten huser én af de tre tilbageværende bestande af tørve-viol i området. Projektet er en del af den naturpleje, der er nævnt under Mølleå-indsatsen.

Den tidligere Birkerød Kommune, nu Rudersdal Kommune – har foretaget rydninger i forskellige dele af Vaserne og lavet græsningssaftaler.

Natura 2000-plan

Fugleværnsfonden har siden 1999 foretaget naturpleje i form af rydninger, høslet og bjørneklobekæmpelse indenfor et areal på 14 ha, som fonden driver for Åge V. Jensens Fonde.

Gennem adskillige år har kommunalbestyrelsen holdt en udsigtskile åben i Frederikslund Skov. Kilen strækker sig fra Egeholmen, hvor 'Mosestenen' står, og ud mod Furesøen

Som resultat af Mølleåprojektet er der primo februar 2010 iværksat rydning af primært pilekrat samt plukhugst i dele af ellesumpen i et indsatsområde svarende til ca. 9 ha. Rydningsarbejdet indstilles medio marts og genoptages i perioden august 2010 til vinteren 2010/11.

Kommunen vil følge op med vedvarende pleje på de ryddede arealer i form af beskæring eller/og afgræsning.

Rudersdal Kommunalbestyrelse vedtog i marts 2008 en indsatsplan for bjørneklobekæmpelse. Vaserne indgår i det ene indsatsområde og bekæmpelsen af bjørnekloen har medført, at den er forsvundet mange steder, men endnu ikke udryddet.

Den nordlige del af Næsset er et Natura 2000-område i privat eje. Ejeren er bundet af den landskabsplan, ud fra hvilken man i 1996 genskabte den historiske landskabshave omkring Næsseslottet. En tinglyst deklARATION forpligtiger ejeren til at sørge for at de genskabte udsigtslinjer m.m. opretholdes og at området i det hele taget vedligeholdes efter den fastlagte plan.

Selve fornyelsen af den romantiske landskabshave blev gennemført i 1996, og de indgreb som berørte den nordlige del af Næsset, var rydning af ellesump omkring Chevalierøen i den akse, som udgår fra slottets nordside, og desuden udtynding af den resterende ellesump for at opnå udsyn over Furesøen.

Plejen er siden fulgt op af ejeren. Det seneste indgreb har været omkring 2005, hvor rydningerne omkring Chevalierøen blev gentaget.

Tilstand og bevaringsstatus/prognose

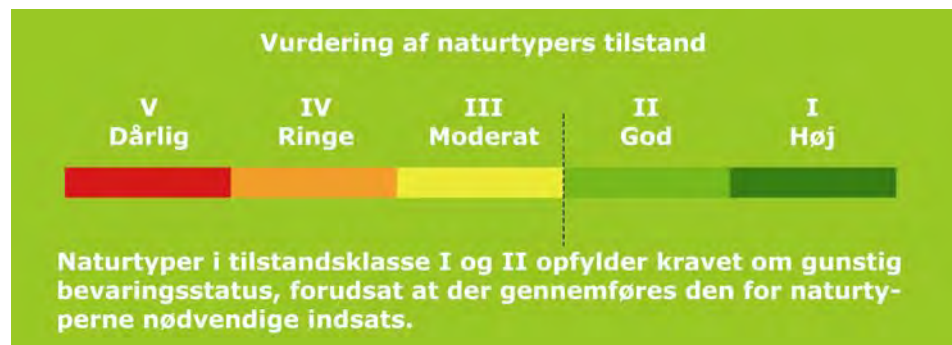
For nogle naturtyper er der udviklet et system til vurdering af den enkelte naturtypes tilstand, som er et udtryk for typens aktuelle naturindhold og en række andre målbare faktorer.

Bevaringsstatus for naturtyper og arter er derimod en vurdering af, hvordan deres tilstand vil være i fremtiden, såfremt der ikke sker ændringer i udnyttelsen og i de trusler, der eksisterer i dag. Der er således tale om en prognose for arternes og naturtypernes udviklingsretning. I de følgende afsnit er der nærmere beskrevet tilstand og bevaringsstatus/prognose for områdets naturtyper og arter.

For skovnaturtyperne i området gælder, at det kun er fredskovpligtige arealer, som på nuværende tidspunkt er kortlagt. Således er tilstanden nedenfor kun vurderet for fredskovspligtige skovnaturtyper.

Vurdering af tilstand

Der er foretaget en vurdering af tilstanden i 23 lysåbne naturtyper og 10 skovtyper. Naturtyperne er kortlagt i dels basisanalyserne, dels i en efterfølgende kortlægning. Desuden er tilstanden vurderet for udvalgte forekomster af 5 søtyper. Vurderingen bygger på et system, der inddeler forekomster af Habitatdirektivets naturtyper i 5 tilstandsklasser (figur 3), hvor I (høj) er bedst og V (dårlig) er værst. Som led i beregningen af tilstanden beregnes både et artsindeks, baseret på indholdet af plantearter i en cirkel med radius 5 m og et strukturindeks baseret på vegetationshøjden, opvækst af vedplanter, forekomst af drængrøfter m.m. For skovnaturtyperne baseres strukturindeks bl.a. på omfang af jordbearbejdning, afvandingsforhold, forekomst af invasive arter og trækronernes lagdeling i forskellige etager.

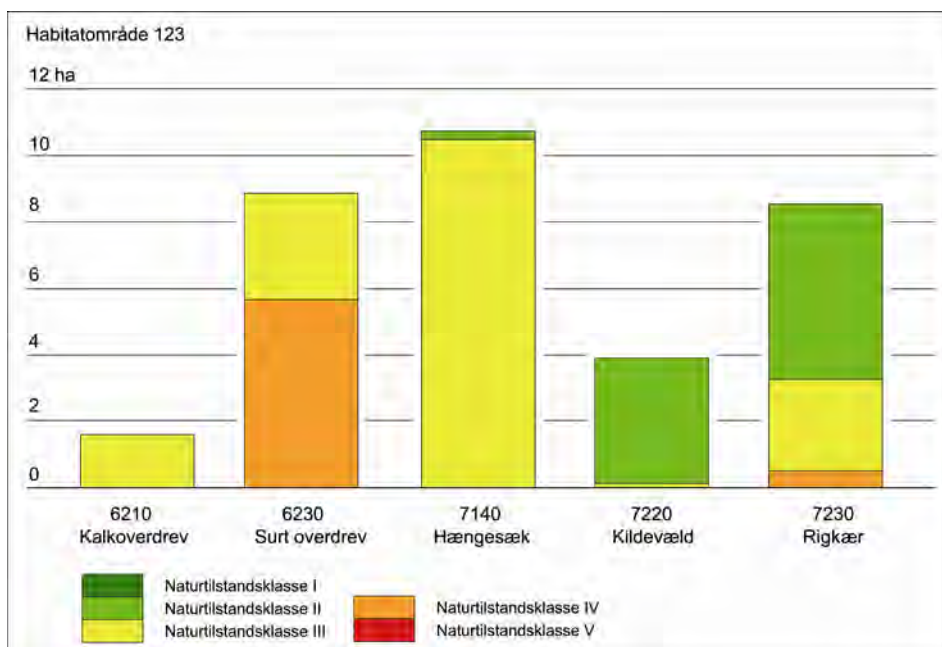

Figur 3. Tilstandsklasser for naturtyper

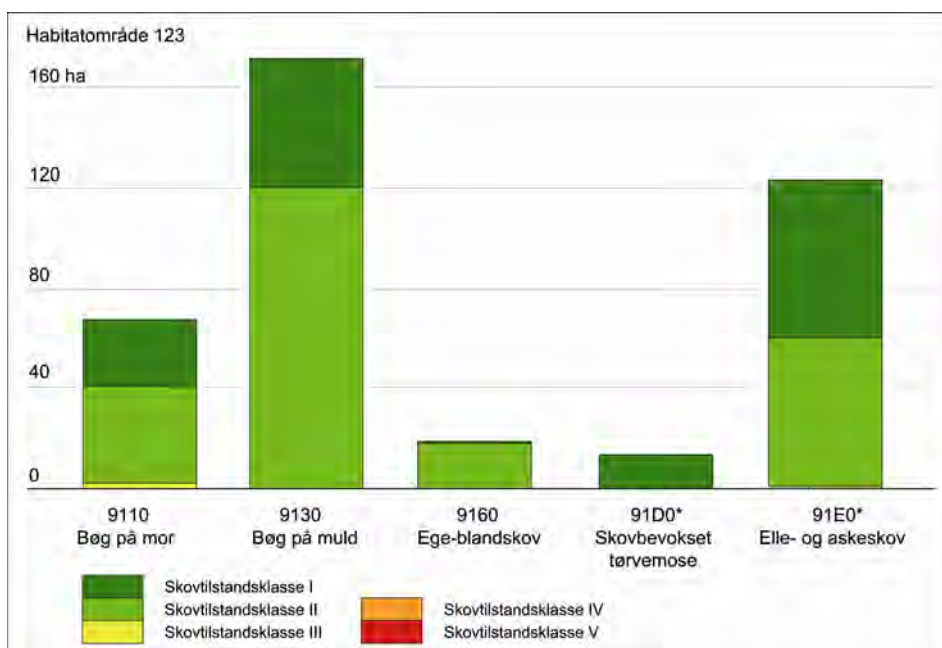
Strukturindeks og artsindeks for den enkelte naturtype vægtes sammen med naturtypens tilstandsklasse på arealet. Et højt strukturindeks kombineret med et lavt artsindeks viser, at naturarealet har forudsætninger for et højt naturindhold, men at de karakteristiske arter ikke er til stede. Et højt artsindeks kombineret med et lavt strukturindeks kan anvendes som et redskab til at lokalisere artsrige forekomster med et stort behov for pleje eller anden indsats.

Natura 2000-plan

I figur 4 er vist natur/skovtilstanden for Natura 2000-områdets naturtyper.

Figur 4a. Naturtilstand for de af Natura 2000 områdets lysåbne naturtyper, som er tilstandsvurderet

Figur 4b. Skovtilstand for de af Natura 2000 områdets skovnaturtyper, som er tilstandsvurderet

Natura 2000-plan

Kalkoverdrevet

(6210) er vurderet til naturtilstandsklasse III for 1,6 ha. Strukturtilstanden fordeler sig med 1,1 ha strukturindeks 0.6 – 0.8 og 0,5 ha strukturindeks 0.2 – 0.4. Græsningstrykket er næsten optimalt på de 1,1 ha. Artsindekset viser at 0,6 ha er i artsklasse 0.4 – 0.6 og 1,0 ha i artsindeks 0.2 – 0.4.

Surt overdrev, (6230)

3,2 ha er vurderet til at have naturtilstanden III og 5,7 ha har naturtilstanden IV. Alle arealer har en artsindeks på 0.4 – 0.6. Strukturindeks er derimod 0.2 – 0.4 på 5,7 ha og strukturindeks 0.8 - 1 på 3,2 ha. De sidstnævnte 3,2 ha har en optimal drift for naturtypen.

Hængesæk (7140)

10,5 ha har naturtilstandsklasse III og 0,3 ha har naturtilstandsklasse II. Strukturindeks er 0.4 – 0.6 på 10,5 ha og strukturindeks 0.6 – 0.8 på 0,3 ha. Det viser at 10,5 ha er tilgroet med vedplanter. Artsindeks er 0.6 – 0.8 på 10,5 ha, artsindeks 0.2 – 0.4 på 0,3 ha. En senere kortlægning har dog vist, at der kun findes i alt 1,9 ha hængesæk i området, heraf 1,3 ha i Ryget Skov, Sækken, mod tidligere kortlagt 10,5 ha. Den resterende del er nu kortlagt som skovbevokset tørve-mose.

Kildevæld, (7220)

Her har 0,1 ha naturtilstandsklasse III og 3,8 ha naturtilstandsklasse klasse II. Artsindekset er 0.8 - 1 og 0.6 – 0.8 på 3,8 ha og artsklasse III på 0,1 ha. strukturindekset er derimod 0.4 – 0.6 på 3,7 ha og strukturindeks 0.8 - 1 og 0.6 – 0.8 på 0,2 ha. Det viser, at der blandt andet er store tilgroningsproblemer med højurter og vedplanter på 3,7 ha.

Rigkær, (7230)

Der er i alt 8,5 ha rigkær i Natura 2000-området. Heraf er 5,3 ha bedømt til at være have naturtilstandsklasse II og 2,8 ha har naturtilstandsklasse III samt 0,5 ha naturtilstandsklasse IV. Artsindekset fordeler sig, så 6,1 ha har artsindeks 0.8 – 1 og 0.6 – 0.8. I alt 2,4 ha har artsindekset 0.4 – 0.6 og 0.2 – 0.4. Artsindekset viser, at en stor del af rigkærene er meget fine, artsrige kær. Strukturindekset er derimod på 0.4 0.6 og 0.2 – 0.4 for 5,5 ha. Der viser, at der er et yderligere plejebenhov på disse arealer.

Bøg på mor (9110)

Der er i alt 67,3 ha i Natura2000-området. Heraf er 26,9 ha i naturtilstandsklasse I, 38,1 ha i tilstandsklasse II og 2,3 ha i tilstandsklasse III.

Bøg på muld (9130)

Der er i alt 171,2 ha i Natura2000-området. Heraf er 51,0 ha i naturtilstandsklasse I og 120,1 ha i klasse II.

Natura 2000-plan

Ege-blandskov (9160)

Der er i alt 19,0 ha i Natura2000-området. Heraf er 1,1 ha i naturtilstandsklasse I og 17,9 ha i klasse II.

Skovbevokset tørvemose (91D0)

Der er i alt 13,9 ha i Natura2000-området. Heraf er 13,5 ha i naturtilstandsklasse I og 0,4 ha i klasse II.

Elle- og askeskov (91E0)

Der er i alt 123,1 ha i Natura2000-området. Heraf er 62,7 ha i naturtilstandsklasse I, 59,9 ha i klasse II og 0,6 ha i klasse III.

Habitatområde 123

Naturtype	Naturtilstandsklasse (ha)				
	I	II	III	IV	V
6210 kalkoverdrev			1,6		
6230 surt overdrev			3,2	5,7	
7140 hængesæk		0,3	10,5		
7220 kildevæld		3,8	0,1		
7230 rigkær		5,3	2,8	0,5	
Hovedtotal		9,3	18,2	6,2	

Tabellen viser de tilstandsvurderede lysåbne naturtypers fordeling i ha på naturtilstandsklasse

Habitatområde 123

Naturtype	Skovtilstandsklasse (ha)				
	I	II	III	IV	V
9110 bøg på mor	26,87	38,12	2,34		
9130 bøg på muld	51,04	120,12			
9160 ege-blandskov	1,08	17,90			
91D0 skovbevokset tørvemose	13,51	0,35			
91E0 elle- og askeskov	62,67	59,86	0,56		
Hovedtotal	155,17	236,35	2,90		

Tabellen viser de tilstandsvurderede skovnaturtypers fordeling i ha på skovtilstandsklasse

Se kort med tilstandsvurdering af de enkelte forekomster i Natura 2000-området på www.naturstyrelsen.dk under "Se på kort".

Der er endnu ikke udviklet et system til vurdering af tilstanden for en række lysåbne naturtyper, marine naturtyper, større søer, vandløb samt fugle og andre arter.

Vurdering af bevaringsstatus/prognose

Miljømålsloven og skovloven fastsætter som et overordnet mål, at naturtyper og arter, som Natura 2000-områderne er udpeget for, skal have en gunstig bevaringsstatus. Gunstig bevaringsstatus er defineret i Habitatdirektivet (figur 5).

Gunstig bevaringsstatus

En naturtypes "bevaringsstatus" anses for "gunstig", når

- det naturlige udbredelsesområde og de arealer, det dækker inden for dette område, er stabile eller i udbredelse, og
- den særlige struktur og de særlige funktioner, der er nødvendige for dets opretholdelse på langt sigt, er til stede og sandsynligvis fortsat vil være det i en overskuelig fremtid, samt når
- bevaringsstatus for de arter, der er karakteristiske for den pågældende naturtype, er gunstig

En arts "bevaringsstatus" anses for "gunstig", når

- data vedrørende bestandsudviklingen af den pågældende art viser, at arten på langt sigt vil opretholde sig selv som en levedygtig bestanddel af dens naturlige levesteder, og
- artens naturlige udbredelsesområde hverken er i tilbagegang, eller der er sandsynlighed for, at det inden for en overskuelig fremtid vil blive mindsket, og
- der er og sandsynligvis fortsat vil være et tilstrækkeligt stort levested til på langt sigt at bevare dens bestande

Figur 5. Habitatdirektivets definition af gunstig bevaringsstatus på biogeografisk niveau for naturtyper og arter

Gunstig bevaringsstatus skal generelt opnås inden for hver af Danmarks to biogeografiske regioner, nemlig den kontinentale og den atlantiske region. Gunstig bevaringsstatus skal dog ifølge EU's vejledning til direktivets artikel 6 også anvendes på de enkelte Natura 2000-områder, men der findes ingen retningslinjer for, hvorledes denne vurdering skal foretages. Den første Natura 2000-plan laves på grundlag af tilgængelig viden og derfor alene ud fra en prognose for de enkelte naturtyper og arters udvikling.

Prognosen for de kortlagte naturtyper er bestemt på områdeniveau ud fra de enkelte forekomsters natur/skovtilstand og aktuelle trusler og inddeles i gunstig eller ugunstig prognose. Naturtyper i tilstandsklasse I (høj tilstand) eller II (god tilstand) har en gunstig prognose, hvis det vurderes, at tilstanden også kan opretholdes på langt sigt. I mange tilfælde forudsætter det, at der gennemføres den for naturtyperne nødvendige indsats i form af naturpleje, begrænsning af næringsstofftilførsel, forbedring af hydrologiske forhold m.m.

Prognosen for de øvrige naturtyper og alle arterne er baseret på den bedste tilgængelige viden. Her benyttes begreberne vurderet gunstig, vurderet ugunstig og ukendt prognose.

I Natura 2000-området er der foretaget følgende vurdering af prognosen for naturtyper og arter:

Prognosen er gunstig eller vurderet gunstig for:

- Stor vandsalamander og lys skivevandkalv, da arterne har stabile bestande inden for området.

Prognosen er ugunstig eller vurderet ugunstig for:

- Kransnålalgesø, (3140), næringsrig sø (3150), brunvandet sø, (3160) og vandløb med vandplanter (3260) pga. stor belastning med næringsstoffer.
- Kalkoverdrev (6210) og surt overdrev (6230), da laveste tålegrænse for N-deposition er overskredet, og der er problemer med tilgroning på begge typer overdrev.
- Hængesæk (7140), da tålegrænsen for N-deposition er overskredet på en stor del af området og der er tilgroningsproblemer.
- Kildevæld (7220) og rigkær (7230), på grund af dårlig struktur.
- 9110 bøg på mor, 9130 bøg på muld, 9160 ege-blandskov, 91D0 skovbevoksede tørvemoser, 91E0 elle- og askeskove, da laveste tålegrænse for N-deposition er overskredet på alle arealer. For 9160 ege-blandskov, 91D0 skovbevoksede tørvemoser og 91E0 elle- og askeskove er højeste tålegrænse på mere end 25% overskredet. Pga. den særlige skovstruktur med høj andel af skovbryn og overgangszoner gør desuden at sandsynligheden for at højeste tålegrænsen for næringsstofbelastningen vurderes at være overskreden for større andel af det samlede skovareal.

Prognosen er ukendt for:

- Urtebræmmer (6430), da naturtypen ikke er kortlagt.
- Stor kærguldsmed, da arten ikke er kortlagt.
- Skæv vindelsnegl og sump-vindelsnegl, da arterne ikke er kortlagt.
- Plettet rørvagtel og rørhøg, da arterne ikke er kortlagt.

Målsætning

Det overordnede mål er at sikre eller genoprette gunstig bevaringsstatus for de naturtyper og arter, der udgør udpegningsgrundlaget i de enkelte Natura 2000-områder (jf. dog nedenfor om eventuelle modstridende interesser).

Der opstilles en **overordnet målsætning** for området. Den overordnede målsætning angiver det overordnede sigte for, hvorledes området skal udvikle sig både for at sikre områdets integritet og en gunstig bevaringsstatus for arter og naturtyper. Målsætningen skal endvidere fremhæve de naturtyper og arter, der udgør den største arealandel af området, og endelig fremhæves forekomster af naturtyper og arter, der har stor vigtighed på nationalt og/eller biogeografisk niveau. En vurdering af denne betydning foretages efter følgende kriterier:

- Stort areal, levested eller bestand
- Få forekomster

- Truede naturtyper og arter
- Særlige danske ansvarsområder

Der opstilles desuden mere **konkrete målsætninger**, der fastlægger de langsigtede mål for udviklingen i areal og tilstand for de enkelte naturtyper og arters levesteder. Målfastsættelsen tager udgangspunkt i den tilstand, som er vurderet for naturtyper og arters levested efter tilstandsvurderingssystemet. Hvor der ikke er udviklet et sådant system, skal gunstig bevaringsstatus sikres eller genoprettes på baggrund af bedste faglige viden. Da der endnu ikke er udviklet et tilstandsvurderingssystem til brug for vurdering af areal og tilstand af levestederne for fuglearterne, er fastsættelse af målsætningen for de enkelte fuglearter på udpegningsgrundlaget sket på baggrund af en vurdering af, om størrelsen og kvaliteten af levestedet kan rumme bestanden, og ikke på om bestanden rent faktisk er til stede.

Såvel overordnet målsætning som de konkrete målsætninger rækker ud over 1. planperiode og beskriver en tilstand, der tager hensyn til potentialet i de lokale naturforhold. Målsætningerne afspejler desuden en afvejning af eventuelle modstridende interesser efter retningslinjer angivet i By- og Landskabsstyrelsen 2009: "Retningslinjer for den statslige Natura 2000-planlægning: Målfastsættelse og indsatsprogram".

Overordnet målsætning for Natura 2000-området

I området er der særlig fokus på det varierede å-dals-landskab med søer, lysåbne naturtyper og skov. De truede naturtyper kalkoverdrev, surt overdrev og rigkær er små og isolerede. Derfor søges naturtypernes areal udvidet, så der skabes økologiske forbindelser. De truede arter lys skivevandkalv, stor kærguldsmed og plettet rørvagtel prioriteres højt.

Det overordnede mål for området er:

- *Skov- og lysåbne naturtyper sikres en god-høj naturtilstand.*
- *De truede naturtyper kalkoverdrev, surt overdrev og rigkær prioriteres højt og arealet af disse øges, således at der så vidt muligt skabes sammenhæng mellem forekomsterne*
- *De truede arter lys skivevandkalv og stor kærguldsmed prioriteres højt og de sikres velegnede leve- og ynglesteder. Ynglesteder for stor vandsalamander udvides, hvis det er muligt*
- *Det sikres, at fuglene på udpegningsgrundlaget, herunder plettet rørvagtel har uforstyrrede ynglelokaliteter.*
- *Områdets økologiske integritet sikres i form af en for naturtypernes hensigtsmæssig drift/pleje og hydrologi, en lav næringsstofbelastning og gode sprednings- og etableringsmuligheder.*

Konkrete målsætninger for naturtyper og arter

Der opstilles følgende konkrete målsætninger, som fastlægger de langsigtede mål for naturtyper og arter i Øvre Mølleådal, Furesø og Frederiksdal Skov:

- *Naturtyper og arter skal have en gunstig bevaringsstatus.*
- *For naturtyper og for arters levesteder, der er vurderet til natur/skovtilstandsklasse I eller II og gunstig prognose skal udviklingen i deres areal og tilstand være stabil eller i fremgang.*
- *For naturtyper og arters levesteder, der er vurderet til natur/skov tilstandsklasse III-V og/eller ugunstig prognose skal udviklingen i deres natur/skovtilstand være i fremgang, således at der opnås natur/skovtilstand I-II og gunstig bevaringsstatus, såfremt de naturgivne forhold giver mulighed dertil. Det samlede areal af naturtypen/levestedet skal være stabilt eller i fremgang, hvis naturforholdene tillader det. Navnlig for skovnaturtyperne kan der være tale om en dynamisk situation, hvor det ikke nødvendigvis er de samme forekomster, der over tid bidrager til arealmålet.*
- *For naturtyper og arter uden tilstandsvurderingssystem og/eller med en ukendt prognose er målsætningen gunstig bevaringsstatus. Det betyder, at tilstanden og det samlede areal af levestederne for områdets udpegede arter stabiliseres eller øges, således at der er grundlag for nedennævnte bestandstal eller – for arter uden bestandstalsmål – grundlag for tilstrækkelige egnede yngle- og fourageringsområder.*
- *Naturtypeforekomster i artsklasse I målsættes til tilstandsklasse I og skal søges udvidet/sammenkædet, hvis de naturgivne forhold gør det muligt.*
- *Arealet af kalkoverdrev, surt overdrev og rigkær øges, hvis de naturgivne forhold giver mulighed derfor.*
- *Tilstanden og det samlede areal af levestederne for ynglefuglene plettet rørvagtel og rørhøg, sikres at være i fremgang, således at der er tilstrækkeligt med egnede yngle- og fourageringssteder.*

Modstridende interesser

En målsætning om gunstig bevaringsstatus for en bestemt naturtype kan indebære en nedprioritering af en anden naturtype eller art, og det er nødvendigt at foretage et valg.

Bevarelsen af to naturtyper hængesæk (7140) og skovbevokset tørvemose kan ofte resultere i modstridende interesser. I dette habitat-område indgår der ikke en udvidelse af området med hængesæk (7140), men en fastholdelse af arealstørrelsen og en forbedring af naturkvaliteten. Det største hængesæk-område findes i Sækken, der er udlagt til urørt skov. Området skønnes at kunne forblive udlagt til urørt skov, såfremt det sikres, at der over tid er et areal svarende til det kortlagte, der er lysåbent og kan defineres som hængesæk (7140).

Antallet af ynglevandhuller for stor vandsalamander forøges, hvis de naturgivne forhold giver mulighed derfor. Der vurderes ikke at være modstridende interesser, da udvidelsen ikke foretages på bekostning af en anden naturtype.

Arealerne af kalkoverdrev, (6210), surt overdrev, (6230), og rigkær, (7230), er små og fragmenterede. Arealerne udvides hvis de naturgivne forhold giver mulighed derfor. Der vurderes ikke at være modstridende interesser, da udvidelsen ikke foretages på bekostning af en anden naturtype.

Det prioriteres, at kilder og væld (7220) er lysåbne, hvis en beskyttet tilstand er resultatet af en yngre tilgroning med træer. Der kan derfor være tale om at rydde mindre områder i mindre veludviklet aske- og ellesumpe (91E0).

Indsatsprogram

Opfyldelsen af Habitat- og Fuglebeskyttelsesdirektivernes krav om gunstig bevaringsprognose er en opgave som strækker sig over lang tid og kræver en omfattende indsats over flere planperioder. Det er derfor nødvendigt at prioritere indsatsen i den enkelte planperiode. Den nationale prioritering af indsatsen i 1. planperiode er formuleret i 4 sigtelinjer, som lægger niveauet for indsatsen i planperioden. Sigtelinjerne er beskrevet i bilag 3.

Indsatsprogrammet der bygger på de 4 sigtelinjer beskriver indsatsen i den første planperiode 2010-2015 (for skovbevoksede fredskovs-pligtige arealer dog frem til 2021).

Indsatsprogrammet består af en række **generelle retningslinjer**, som skal sikre den eksisterende naturtilstand. De generelle retningslinjer gælder for alle arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget, og den nødvendige indsats vil efterfølgende blive konkretiseret i de kommunale/statslige handleplaner.

Indsatsprogrammet består desuden af en række **konkrete retningslinjer**, som skal sikre små naturarealer, ubeskyttede naturarealer og særligt truede arter og naturtyper. De konkrete retningslinjer giver en nærmere beskrivelse af den indsats, som i disse særlige tilfælde skal indarbejdes i de kommende handleplaner.

Indsatsprogrammet indeholder ikke bindende krav til kommunalbestyrelsernes, Naturstyrelsens eller andre offentlige lodsejeres brug af de virkemidler og tiltag, som skal sikre den nødvendige indsats. Tiltag prioriteres og konkretiseres i handleplanerne eller i andre opfølgende tiltag.

Indsatsprogrammet for Natura 2000-området omfatter nedenstående generelle og konkrete retningslinjer, som tillige er vist oversigtligt i bilag 2.

Generelle retningslinjer

Indsatser efter sigtelinje 1. Areal og tilstand af udpegede naturtyper og levesteder for udpegede arter må ikke gå tilbage eller forringes.

- 1.1 Reduktion af kvælstof-deposition fra luften på områdets habitatnaturtyper sker ved administration af husdyrgodkendelsesloven, der med ændringen af 10. februar 2011 har fastlagt et særligt beskyttelsesniveau af hensyn til bevaringsmålsætningen i Natura 2000-planlægningen. Den øvrige tilførsel af næringsstoffer til naturtyperne reduceres, herunder fra dræntilløb og fodring. For marine naturtyper, søer og vandløb reguleres tilførslen af næringsstoffer via vandplanen.*
- 1.2 Der sikres den for naturtyperne mest hensigtsmæssige hydrologi i rigkær. Det undersøges nærmere, hvor der er behov for at skabe en mere hensigtsmæssig hydrologi i skovnaturtyperne.*
- 1.3 De lysåbne terrestriske naturtyper skal sikres en hensigtsmæssig ekstensiv drift og pleje, og vandløb med vandplanter sikres gode fysiske og kemiske forhold samt kontinuitet.*
- 1.4 Skovnaturtyperne sikres en skovnaturtypebevarende drift og pleje. I særlige tilfælde kan permanent ophør af drift i skovnaturtyper (urørt skov) være nødvendig for at opfylde direktivforpligtigheden, primært på arealer, som i forvejen i en længere periode har haft minimal eller ingen hugst.*
- 1.5 Der sikres velegnede levesteder for stor kærguldsmed, stor vandsalamander og lys skivevandkalv, skæv vindelsnegl, sump vindelsnegl.*
- 1.6 Der sikres uforstyrrede levesteder for plettet rørvagtel og rørhøg.*
- 1.7 Ynglesuccesen for rørhøg sikres ved bekæmpelse af mink på ynglelokaliteter, som hidtil.*
- 1.8 Invasive arter skal bekæmpes og deres spredning skal forebygges*

Konkrete retningslinjer

Indsatser efter sigtelinje 2. Små og fragmenterede habitatnaturtyper og levesteder for arter, som ikke kan opretholdes ved drift af det nuværende areal alene, sikres ved arealudvidelse, sammenkædning af arealer, pleje af naboarealer og/eller etablering af spredningskorridorer.

- 2.1 Arealet af ynglevandhuller for stor vandsalamander forøges med mindre vandhuller, hvor de naturgivne forhold giver mulighed derfor.*
- 2.2 Arealerne af kalkoverdrev, 6210, surt overdrev, 6230, og rigkær, 7230 udvides med op til 50% hvis de naturgivne forhold giver mulighed derfor.*

Indsatser efter sigtelinie 3. Naturtyper og levesteder, som ikke er beskyttet af natur- og miljølovgivningen skal sikres.

- 3.1 Skovnaturtyper sikres. Der kan dog være tale om en dynamisk situation, hvor det ikke nødvendigvis er de samme forekomster, der over tid bidrager til sikring af en skovnaturtype.*
- 3.2 Konstaterede forekomster af habitatnaturtyper, der ikke er omfattet af lovgivningen, skal sikres mod ødelæggelse.*

Indsatser efter sigtelinie 4. Der skal gøres en særlig indsats for naturtyper og arter, hvis biogeografiske status er i fare for at blive alvorligt forringet i 1. planperiode.

- 4.1 Der sikres uforstyrrede levesteder for plettet rørvagtel.*
- 4.2 Der sikres velegnede levesteder for stor kærguldsmed og lys skivevandkalv.*
- 4.3 Arealerne med kalkoverdrev, surt overdrev og rigkær tilstand sikres og forbedres. Arealerne af kalkoverdrev, 6210, surt overdrev, 6230, og rigkær, 7230, udvides med op til 50% hvis de naturgivne forhold giver mulighed derfor. Dræn søges sløjfet på rigkærsarealerne.*

Forslag til mulige virkemidler

Kommunalbestyrelserne, Naturstyrelsen og andre offentlige lodsejere/myndigheder udarbejder handleplaner, vælger virkemidler og foretager den konkrete forvaltning indenfor rammerne af indsatsprogrammet. Mulige virkemidler nævnt i bilag 2 skal derfor betragtes som eksempler på, hvorledes indsatsprogrammet kan gennemføres.

Sammenhæng og synergi med vandplan

Natura 2000-planen er koordineret med vandplanen. Ifølge Vandrammedirektivet må tilstanden af vandområderne ikke forringes, og vandplanens indsatsprogram vil generelt forbedre den eksisterende vandkvalitet i større søer, vandløb, fjorde og kystvande. Forbedringen sker ved reduktion i tilførslen af næringsstoffer og miljøfarlige stoffer samt stedvis sikring af en mere naturlig hydrologi i ådale. Vandplanen vil desuden forbedre de fysiske forhold og sikre kontinuiteten på udvalgte vandløbsstrækninger. Disse indsatser forventes i de fleste tilfælde at bidrage til at forbedre tilstanden i de vandafhængige habitatnaturtyper og i levestederne for de arter, der er tilknyttet vand. Der er gode muligheder for at opnå andre synergieffekter mellem de 2 planer, men i enkelte tilfælde kan der opstå konflikter, f.eks. hvor indsats efter vandplanen medfører oversvømmelser af habitatnaturtyper eller levesteder for arter.

Planlagt indsats efter vandplanen der kan påvirke udpegningsgrundlaget i et Natura 2000-område væsentligt, skal konsekvensvurderes i henhold til habitatdirektivets artikel 6, stk. 3. Indsatsen kan i givet

Natura 2000-plan

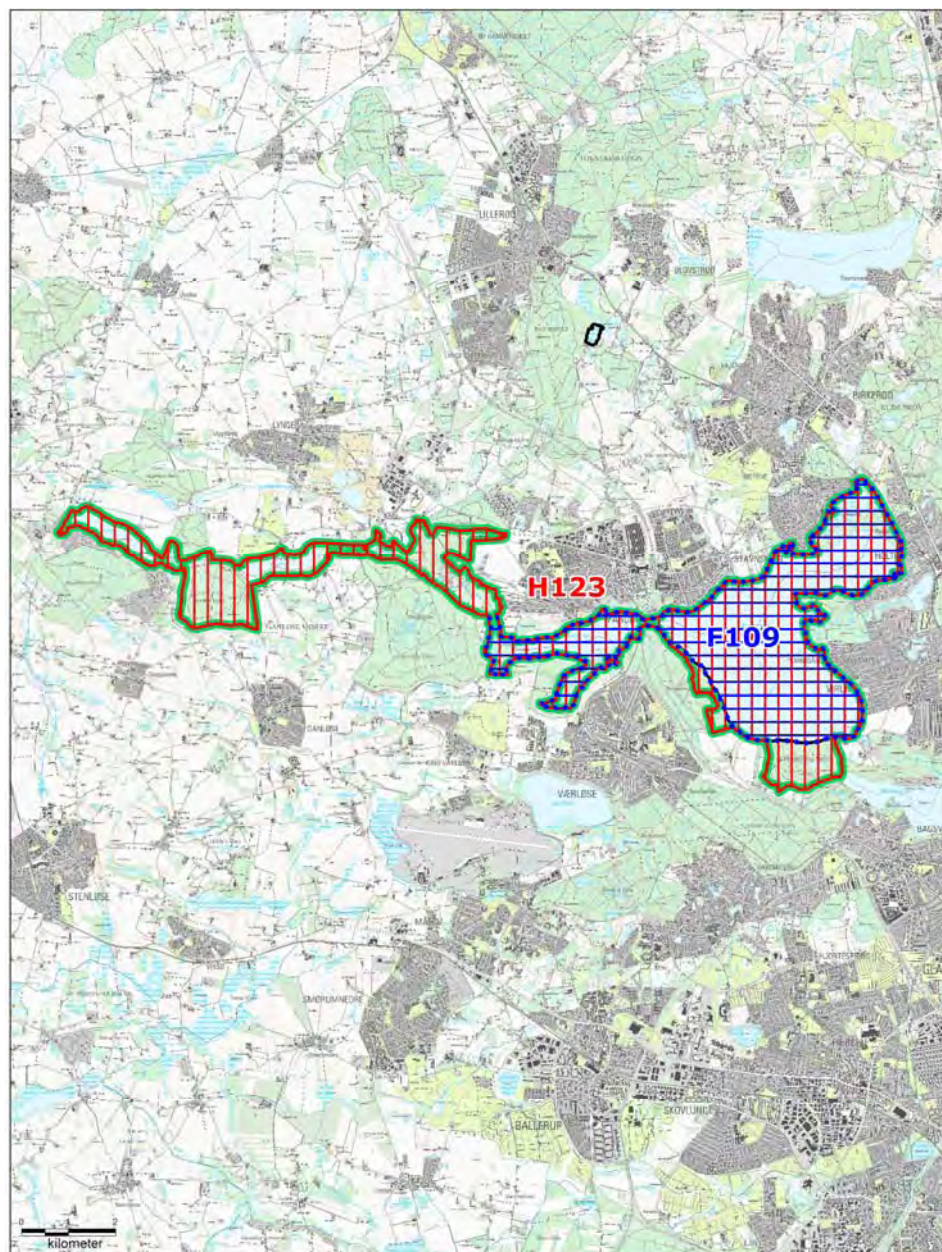
fald kun gennemføres, hvis det på grundlag af bedste faglige viden dokumenteres, at aktiviteten ikke vil skade bevaringsmålsætningen for området. Potentielle konflikter mellem Vand- og Natura 2000-planen skal som udgangspunkt afdækket i forbindelse med vedtagelse af vandplanen.

Strategisk miljøvurdering

I medfør af Bekendtgørelse nr. 936 af 24. september 2009 af lov om miljøvurdering skal der foretages en miljøvurdering af planer og programmer, der omhandler fysisk planlægning og arealanvendelse, eller som kan påvirke et internationalt beskyttelsesområde væsentligt.

I bilag 4 er der udarbejdet en miljørapport, der belyser konsekvenserne ved at gennemføre Natura 2000-planen for område nr. 139. Øvre Mølleådal, Furesø og Frederiksdal Skov.

Bilag 1. Kort over Natura 2000-områdets placering og afgrænsning

Natura 2000-område N139 Øvre Mølleådal, Furesø og Frederiksdal Skov

Natura 2000-område N139	Fuglebeskyttelsesområde
Øvrige Natura 2000-områder	Habitatområde

Bilag 2. Opsummering af Natura 2000-planen og mulige virkemidler

En opsummering af Natura 2000-planens indhold, mål og indsatsprogram findes samlet i en database - opdelt på de naturtyper og arter, der udgør udpegningsgrundlaget for det på gældende Natura 2000-område. Se www.naturstyrelsen.dk – under dette Natura 2000-område.

Bilaget indeholder endvidere en oversigt over mulige virkemidler, der er eksempler på, hvordan indsatsprogrammet kan gennemføres.

Sammen med bilag 2 findes på hjemmesiden baggrundsmateriale for planerne samlet i basisanalyse og tillæg til basisanalyse samt henvisning til kort over forekomst af de kortlagte og tilstandsvurderede naturtyper.

Bilag 3. Væsentlige naturforvaltningsmæssige opgaver

Ved igangsætningen af Natura 2000-planprocessen blev der identificeret en række væsentlige naturforvaltningsmæssige opgaver. På baggrund heraf blev der opstillet 4 sigtelinjer, der formulerer prioriteringen af den nødvendige indsats. Sigtelinjerne sætter dermed rammerne for Natura 2000-planlægningen.

De overordnede rammer er formuleret i nedenstående bilag. Teksten indgik i idéfasen for vand- og naturplanlægningen, juni – december 2007.

Antallet af naturtyper, der kortlægges og tilstandsvurderes er siden udvidet.

Væsentlige naturopgaver

Miljøministeriet har udarbejdet en oversigt over væsentlige naturforvaltningsmæssige opgaver i Natura 2000-planlægningen. Det er de opgaver, som tillægges den højeste prioritet i 1. planperiode fra 2010 til 2015:

Væsentlige naturforvaltningsmæssige opgaver i Natura 2000-planlægningen:

Danmark er ifølge Habitatdirektivet forpligtiget til at iværksætte de nødvendige foranstaltninger, der sikrer eller genopretter en gunstig bevaringsstatus for de naturtyper og arter, der udgør habitatområdernes udpegningsgrundlag.

Samtidig er Danmark forpligtet til, via gennemførelsen af Fuglebeskyttelsesdirektivet, at træffe egnede foranstaltninger med henblik på at beskytte yngle- og rasteområder for en række fuglearter.

Væsentlige trusler mod naturen

En række faktorer udgør de væsentligste trusler mod de direktivudpegede naturtyper og arter:

Næringsstofbelastning medfører markante forringelser af terrestriske naturtyper, søer, vandløb og kystnære farvande først og fremmest som følge af gødskning, afstrømning fra markarealer og kvælstofnedfald. Store mængder næringsstoffer i naturen fremmer ensartede næringskrævende artssamfund på bekostning af et alsidigt plante- og dyreliv og medfører forringede forhold for den biologiske mangfoldighed og naturtyper og arter;

Tilgroning ændrer på afgørende vis levevilkårene for en række plante- og dyrearter, herunder fuglene. Det truer også især lysåbne naturtyper som moser, enge, klitter, heder, overdrev men også egeskove ofte som følge af manglende eller utilstrækkelig drift;

Fragmentering skaber isolation af arternes bestande, hvorved de risikerer at uddø. Foruden et direkte tab af naturareal, forringes de eksisterende naturtypers tilstand og deres økologiske funktioner;

Udtørring er en vedvarende trussel mod mange våde naturtyper og de tilhørende arter som følge af en ændring i de naturlige vandforhold;

Invasive arter er ikke hjemmehørende arter, der spreder sig. De optager plads og fortrænger det oprindelige plante- og dyreliv og findes i dag på mange naturarealer;

Forstyrrelse kan være en afgørende faktor navnlig for truede og sårbare arter, der på grund af levevis og specifikke krav til levested, vil være følsomme overfor menneskelige aktiviteter.

Ofte vil truslerne påvirke i samme retning. For eksempel er tilgroning ofte en effekt af næringsstofbelastning og udtørring, tillige er presset på mange arter højt på grund af fragmentering, og det øges yderligere med forekomst af for eksempel invasive arter og menneskelig forstyrrelse.

Overordnet målsætning

Målsætningen er, at de udpegede naturtyper og arter på sigt opnår "gunstig bevaringsstatus". Der skal opstilles en langsigtet målsætning for hvert af de udpegede Natura 2000-områder.

Målsætningen rækker udover 1. planperiode og beskriver en tilstand, der tager hensyn til potentialet i de lokale naturforhold og i de udpegede områder som helhed.

Sigtelinjer for indsatsen i 1. planperiode

Natura 2000-planen skal under hensynstagen til den overordnede målsætning opstille konkrete retningslinjer for indsatsen i 1. planperiode for hvert enkelt beskyttelsesområde. Det kan være en indsats, som strækker sig ud over planperioden, men som skal iværksættes nu.

Opfyldelsen af Habitat- og Fuglebeskyttelsesdirektivernes krav om "gunstig bevaringsstatus" er en opgave, som strækker sig over lang tid og kræver en omfattende indsats. Det er derfor nødvendigt at prioritere og målrette indsatsen i den enkelte planperiode. Den nationale prioritering af indsatsen i 1. planperiode fokuserer på at sikre naturtilstanden for udpegede naturtyper og bestandene for udpegede arter. Der vil på baggrund af naturmæssige forskelligheder være regionale forskelle i gennemførelsen af indsatsen.

Sikring af naturtilstanden af eksisterende naturarealer og arter i beskyttelsesområderne

Ifølge direktiverne skal de naturtyper og arter, der udgør områdernes

udpegningsgrundlag, have en gunstig bevaringsstatus. Der er således en forpligtigelse til at sikre naturen mindst samme tilstand som ved direktivernes ikrafttræden. Dette kræver ofte en løbende driftsindsats og en vedvarende indsats mod næringsstoffbelastningen på de eksisterende naturarealer for at opretholde eller genoprette dem i samme tilstand.

Sikring af de små naturarealer

De små naturarealer er ofte i dårlig naturtilstand, blandt andet fordi de er så små, at påvirkningen fra omgivende arealer har stor betydning. En udvidelse af små naturarealer indenfor beskyttelsesområderne samt eventuelt sammenkædning af arealer via spredningskorridorer og trædesten kan være nødvendig for at opretholde naturtilstanden også på længere sigt.

Sikring af naturtyper og levesteder som lovligt kan ødelægges

Der skal ske en sikring af de naturtyper og levesteder, der ikke er beskyttet mod aktiviteter, som direkte kan ødelægge dem. Det drejer sig for eksempel om skovens naturtyper og sten- og boblerev på havet. Der vil derudover være andre ikke beskyttede levesteder for visse af direktivernes arter, hvor en sikring kan være nødvendig, for eksempel for visse fuglearter.

Indsats for truede naturtyper og arter

For naturtyper og arter, hvis status på landsplan er i fare for at blive voldsomt forringet i 1. planperiode, og hvor der er en fare for, at de forsvinder fra den danske natur på sigt kan en egentlig naturgenopretningsindsats og/eller målrettet drift være nødvendig. Som eksempler på truede naturtyper og arter kan nævnes højmoser, eremit og sortterne.

Natura 2000-planlægningen fastlægger desuden retningslinjer for myndighedernes skønsmæssige beføjelser efter lovgivningen i øvrigt.

Natura 2000 og Vandrammedirektivet

Gennemførelsen af Vandrammedirektivet og vandplanerne forventes at bidrage til at imødegå nogle af ovennævnte trusler. Eksempelvis genskabes nye naturområder i ådale, og vandkvaliteten vil blive forbedret. Omfanget af synergieffekten mellem Natura 2000 og Vandrammedirektivet vil blive tydelig undervejs i planprocessen. For vandforekomster, der også er omfattet af Natura 2000-direktiverne, vil det strengeste af miljømålene være gældende.

Med målbekendtgørelsen er der fastlagt nærmere retningslinjer for fastsættelse af mål i Natura 2000-områderne og defineret en 5-trinskala for naturtilstanden i 18 lysåbne naturtyper. Et tilsvarende tilstandssystem er under udarbejdelse for de 10 skovnaturtyper og for direktivernes arter. På et senere tidspunkt vil et tilstandssystem for såvel de ferske som de marine naturtyper blive udarbejdet.

Bilag 4. Miljørapport for Natura 2000-planen

N 139 - Øvre Mølleådal, Fure Sø og Frederiksdal Skov

- kan læses på Naturstyrelsens hjemmeside, se www.naturstyrelsen.dk under opslag om plan for dette Natura 2000-område.

Naturstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København Ø
www.nst.dk